

Samen wijzer in wondzorg

F. van Wijck*

Bij de congressen van de WCS staat altijd de inhoud voorop, maar is er ook ruimte voor informeel contact en een lach. Een succesformule van jewelste, zo bleek afgelopen november maar weer. Het vijftiende WCS-congres was het drukst bezochte van de afgelopen vijf jaar, en de inhoud stond als een huis.

Congressen beginnen zelden op tijd. Maar bij het WCS-congres 2015 in de Utrechtse Jaarbeurs heeft het te laat beginnen een goede reden. Dit vijftiende congres is het drukste in vijf jaar tijd, de zaal van het Beatrixgebouw die gebruikt wordt voor het plenaire programma, loopt helemaal vol. En het duurt wel even voordat al die bezoekers zitten. Het zullen er in de twee congresdagen (24 en 25 november) in totaal maar liefst 1.700 zijn. 'Ze blijven binnenkomen', zei WCS-voorzitter René Baljon, terwijl hij ongeduldig maar ook genietend op het podium stond te wachten tot hij zijn welkomstwoord kon afsteken. Toen het eenmaal zover was, begon Baljon met de vraag hoeveel mensen al meer dan tien van de inmiddels gehouden WCS-congressen hebben bezocht. Hier en daar gingen wat handen gaan de lucht in. Baljon wees één bezoeker aan en vroeg haar naar voren te komen. Ondertussen haalde hij een bos bloemen tevoorschijn. 'Het is toeval dat ik er de voorzitter van de Belgische zustervereniging uitpik hoor', zei hij. Toen hij vervolgens iedereen in de zaal vroeg om met zijn smartphone een "groupy" te maken, een groepsportret, en dit te delen via de social media, zat de stemming er meteen goed in. Iedereen mocht weten dat het WCS-congres was begonnen.

Big data

Het thema van het vijftiende congres was "Samen wijzer in wondzorg". Om het belang hiervan te onderstrepen, herhaalde Baljon de oneliner die hij wel vaker ten beste heeft gegeven: 'Alleen ga je sneller maar samen kom je verder. En in het belang van de patiënt is het van belang om samen te werken, er zijn zoveel partijen die zich met wondzorg bezighouden. Dat is ook precies de reden waarom het nodig was de WCS op te richten al die jaren geleden. Juist omdat iedereen wondzorg pleegde, was het belangrijk eigenaarschap te claimen.' Baljon bracht naar voren dat tegenwoordig geen congres meer voorbij gaat zonder dat over big data wordt gesproken. Hij verwees naar Dr. Watson, de supercomputer die beter dan behandelaren in staat blijkt om bij patiënten tot een juiste diagnosestelling te komen. 'Er komen steeds nieuwe methoden om zorg te bieden', zei hij, 'denk ook aan de

Da Vinci operatierobot. Bedrijven als Google en Apple worden belangrijke spelers in de zorg en robotica gaat een steeds grotere rol spelen. De eerste robot in de thuiszorg, de Giraffe, is al een feit. Door al deze ontwikkelingen gaan beroepsgroepen verdwijnen. Denk dus na over de vraag wat jouw rol is in dat veranderende zorgveld. Als verpleegkundige kun je juist een belangrijke rol spelen in die verandering.' Baljon zei ook te zien dat het zorgveld zich hard aan het ontwikkelen is. 'Het maaiveld groeit', was de beeldspraak die hij gebruikte. 'Maar we hebben niet kunnen constateren dat er iemand is die er echt bovenuit steekt. Daarom hebben we besloten dit jaar niet de WCS Award uit te reiken.'

Denken en doen combineren

Een boodschap voor de aanwezige wondverpleegkundigen om over na te denken. Maar op dat moment in het congres zelf kregen ze daartoe niet de tijd, want improvisatietheater Troje eiste al hun aandacht op. Dit theaterduo hield de aanwezigen de boodschap voor dat mensen in organisaties doorgaans wel doen wat ze moeten doen, maar niet per se wat ze graag zouden willen doen. Ze zetten iedereen in de zaal aan het werk met kleine fysieke opdrachten en stelden vervolgens de vraag: 'Hoe lang duurde het voordat je je een mening hebt gevormd over die opdracht?'. Hiernaar blijkt onderzoek te zijn gedaan. Gemiddeld is dit vier seconden, maar in de Verenigde Staten veertien seconden. Dit verschil heeft te maken met het onderwijsstelsel. De boodschap: 'Neem voor alles wat je doet langer dan die vier seconden voordat je een oordeel velt. Iedere seconde die je extra neemt, is tijd waarin je echt nadenkt.' Het duo verwees naar het boek *The principle of scientific management* van Frederick Winslow Taylor uit 1911. Dit boek stelt nadrukkelijk efficiency en hiërarchie in werksituaties voorop. 'Veel hiervan is nog steeds herkenbaar in het werk van nu en dat zit ons steeds meer in de weg', was de boodschap. 'We moeten denken en doen weer combine-

ren, want dat is de enige manier om de verandering in de zorg te bewerkstelligen die op dit moment nodig is.'

Verdieping in parallelsessies

Het is een goede gewoonte tijdens de WCS congressen om de bezoekers een ruime keuze te bieden uit parallelsessies waarin dieper op specifieke wondproblemen kan worden ingegaan. Voor Erik, de vierde keer congresdeelnemer, een belangrijke reden om de congressen te blijven bezoeken. 'Ik heb de behoefte om mij continu te blijven verdiepen in mijn vak', zei hij, 'en dat blijft ook nodig, want we werken als wondverpleegkundigen in een vakgebied waarin zich heel veel ontwikkelingen afspeelen. Dit jaar kom ik vooral om mijn kennis over chirurgische wonden en brandwonden op peil te brengen.' Esther is er voor de derde keer. 'Ik werk in een verpleeghuis en wil - vanwege de daar bestaande problematiek - vooral op de hoogte blijven van de ontwikkelingen op het gebied van diabetes en ulcus cruris', vertelt ze. 'Er komen steeds nieuwe producten op de markt en daarvan wil ik op de hoogte blijven.' Aan de drukte op de bedrijvenstands te zien is ze bepaald niet de enige. Voor Maureen is dit haar tweede bezoek, ze kreeg een vrijkaartje. 'Ik werk op een afdeling orthopedie maar heb al jaren de wens om de opleiding wondverpleegkundige te gaan doen', vertelt ze, 'en dat ga ik nu ook echt doen. Ik kom hier dus om me te oriënteren, vooral de parallelsessies zijn waardevol voor me.'

Extra aandacht voor dermatologie en ulcus cruris

Een paar inhoudelijke onderwerpen kregen tijdens dit congres extra aandacht. Jessica Bakker, lid van de nieuwe WCS Commissie Dermatologie, maakte aan de hand van een aantal dia's duidelijk hoe moeilijk het kan zijn om tot goede diagnosestelling te komen. Is een moedervlek kwaadaardig? Is een huid droog of is het eczeem? Is een bultje maligne of pre-maligne? Bakker: 'Bij wondzorg komt dermatologie ook om de hoek kijken. Ga je een extreem droge huid zwachtelen of invetten of beide? De huid is het grootste lichaamsdeel en er kan zoveel mee aan de hand zijn. Juist daarom hebben we besloten een masterclass te ontwikkelen over dermatologische aandoeningen en de bijbehorende behandelingen.' Inschrijven kan via www.wcs.nl. De parallelsessie tijdens het congres diende als voorproefje voor deze masterclass.

Hetzelfde gold voor de parallelsessie ulcus cruris, want ook hiervoor heeft de WCS een masterclass ontwikkeld. Karin Timm, bestuurslid van de WCS en voorzitter van de Commissie Ulcus Cruris, vertelde dat ook deze masterclass twee keer per jaar zal worden aangeboden. 'En ik ben ervan overtuigd dat die in een behoefte zal voorzien', zei ze. 'Ulcus cruris is een van de meest voorkomende complexe wonden, veel mensen in de zaal hebben ermee te maken.' Tim Wentel, dermatoloog, sprak ook over ulcus cruris.

Hij benadrukte vooral hoe moeilijk deze wond te genezen is en hoeveel kennisontwikkeling nog nodig is om hierin verandering te brengen. 'We weten nog heel veel niet', zei hij, 'en hoe meer we weten, hoe meer we begrijpen dát we nog heel veel niet weten. In dat stadium verkeren we nu met ulcus cruris. En het bijkomende probleem is dat mensen steeds ouder worden en bijkomende problemen krijgen als diabetes en kanker, aandoeningen die ulcera kunnen geven. De wondzorg móet dus beter op dit gebied. De mensen die het dichtst bij de patiënt staan - de wondverpleegkundigen dus - moeten geschoold worden en moeten de ruimte krijgen om meer te mogen met de patiënt. Daarnaast is het essentieel de wondzorg te concentreren in wondexpertisecentra en centra voor anderhalvelijns zorg.'

Snel even een foto

Een bijzondere bijdrage kwam van gezondheidsfotograaf Frank Muller. 'Iedereen kan een pleister plakken, maar niet iedereen kan een wond verbinden', zei hij. 'Zo kan ook iedereen een foto maken, maar niet iedereen kan fotograferen. Het is geen goede zaak dat de medische fotografie steeds meer is wegbezuinigd.' In zijn presentatie maakte hij glashelder duidelijk waarom niet. Met de komst van de smartphones is het snel gemeengoed geworden om "snel even" een foto van een wond te maken en via mail, sms of Whatsapp te delen met een collega. Maar hieraan kleven grote bezwaren, maakte Muller duidelijk. Niet alleen is de beeldkwaliteit van een foto die met een smartphone is gemaakt veel minder dan van een foto met een spiegelreflexcamera, zodat details verloren gaan die essentieel zijn voor de wondbeoordeling, ook is er het privacy-aspect om rekening mee te houden. En niet te vergeten de hygiëne. Die smartphone wordt ook gebruikt voor andere doeleinden dan er wondfoto's mee te maken. Zorgvuldigheid is dus geboden. En dat geldt ook voor de manier waarop beelden worden opgeslagen. Uniformiteit in naamgeving is een voorwaarde om ervoor te zorgen dat beelden voor alle betrokkenen eenvoudig terug te vinden zijn.

Na deze bijdrage was het nog pas 12.15 uur op de eerste congresdag. Er volgde nog een lange middag vol boeiende en goed samengestelde sessies én een tweede congresdag. Hierin werden alle WCS commissies belicht en werden nog veel meer parallelsessies geboden. De titel van het congres - Samen wijzer in wondzorg - was dan ook goed gekozen, want zoals altijd stond ook nu de inhoud weer centraal.

Het volgende congres organiseert de WCS samen met de European Wound Management Association. Het vindt plaats in Amsterdam van 3 tot en met 5 mei 2017. Alle informatie staat op www.ewma2017.org.

* Frank van Wijck, freelance journalist